

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mehtap YILDIRIM*

Hikmet SÜRMEĒİ*

Elif BENZER*

Fatma ŐAHİN**

ÖZET

Çalışmada, fen bilgisi öğretmen adaylarının ders işleyiş, anlatış tarzları ile sınıftaki durumları ve ders ortamları göz önünde bulundurularak nasıl bir öğretmen olacaklarına dair düşüncelerinin ne olduğunu tespit etmek hedeflenmiştir. 2005–2006 öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilen çalışmanın evrenini Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi öğrencileri, örneklemini ise Aynı fakültenin İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı'na devam eden 104 birinci sınıf ve 99 dördüncü sınıf olmak üzere toplam 203 fen bilgisi öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışmanın veri kaynaklarını öğretmen adaylarının yaptıkları kompozisyonlar ve resimler oluşturmuştur. Elde edilen verilere kodlamalar yardımıyla içerik analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda 4.sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğu 1.sınıf öğrencilerinin aksine öğretmenin öğrencilerle ilişkilerinde samimi olması, derslere öğrencilerin aktif katılımı gerektiğini ve derslerini sınıf ortamında yapacaklarını düşündükleri ayrıca yapısalcı yaklaşım metotlarını uygulamak istedikleri ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar kelimeler: Fen bilgisi öğretimi, fen bilgisi öğretmen Adayları, öğretmenlik mesleği

THE ASSESSING OF THOUGHTS OF PROSPECTIVE SCIENCE TEACHERS ABOUT TEACHING PROFESSION

SUMMARY

The purpose of this work is to reveal the thoughts of prospective teachers in science about what kind of teacher they want to become by examining their teaching style and the environment of teaching. Carried out in the 2005–2006 teaching year, the object of work

* Araş., Gör., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı

** Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı

has been composed of two components, the students of Marmara University who have been chosen as the environment of the study and 203 prospective teachers in Science as sample data finding places, 104 of whom have been randomly chosen among the 1st year study students and the others among the 4th year-study. The data sources of the work involve pictures and essays produced by the prospective teachers and a content analysis has been practices on the data provided by these pictures and essays. As a result of the data traced from this analysis, it has been explored that most of the 4th year students stress the importance of being a hearty teacher, of employing the constructivist methods in teaching and the necessity of the active participation of students in lectures. On the other hand, according to analysis the first year students seem to believe that teachers are to use traditional methods in teaching and become authoritarian in the relations with students when necessary.

Key words: Science Teaching, prospective science teachers, school-teaching

Günümüzde Fen bilgisi öğretmeni olacak kişilerin hızla değişen ekonomik, sosyal, bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak kendini geliştirmesi ve bu değişimlere uyum sağlayabilecek öğrenciler yetiştirmede yeterlik sahibi olması gerekmektedir. Ülkelerin bu hızlı değişim koşullarına uyum sağlayabilmesi ancak yeni yetişen neslin bunu takip edebilmesi ile mümkündür. Bu uyum, fen bilgisi derslerinin ve öğretmenlerinin bu vizyonu yüklenmesi sayesinde gerçekleştirilebilir.

Nitelik sahibi insan gücü yetiştirmede eğitimin değeri, özellikle son çeyrek yüzyılda daha fazla anlaşılmıştır. Bununla birlikte, son yıllarda bilim çevrelerinde oluşan görüşlere göre, ekonomik büyümeyi, sosyal değişmeyi ve siyasal gelişmeyi kapsayan kalkınma süreci ve davranış değişikliği genel olarak eğitim sorununun bir göstergesidir (Saracaloğlu, 1991,81).

Öğretmenlik mesleği bu hızlı değişim içerisinde bir takım değişikliklere maruz kalmaktadır. Bu değişim, öğretim araçlarının oldukça hızlı gelişmesine, öğrenme öğretim sürecinin kolaylaşmasına neden olmaktadır. Özellikle bu bağlamda öğretmenin görev ve sorumlulukları çok yönlü boyut kazanmaktadır (Oktay, 1998,27). Genel olarak; öğretmen diğer mesleklerle yol gösterir ve rehberlik eder düşüncesiyle eğitimin niteliğinin yükselmesinde, insanların ve toplumun gelişmesinde “öğretmen”in rolünün önemini büyüktür (Saracaloğlu, 1991,81).

Temel girdisi ve çıktısı insan olan eğitim kurumlarında insan ilişkileri çok önemlidir. Eğitim kurumlarının önceden belirlenen amaçlarına ulaşabilmeleri büyük ölçüde, okuldaki etkinlikler ile eğitim ve öğretim faaliyetlerini uygulayıp yürüten öğretmenlerin etkili olmalarına ve yeterliklerine bağlıdır.

Öğretmenlik mesleği bireylerin toplumların ve uluslararası ilişkilerin gelişimini ve yaşam biçimini şekillendiren önemli bir meslek olduğu için nitelikli insan gücünün başında öğretmenler yer almalıdır. Öğretmenlik mesleği insan ve toplum mimarlığı ve insan performansı mühendisliğidir (Türkmen, 2003,22). “Öğretmenin birey ve toplum açısından vazgeçilmez görev ve sorumlulukları vardır. Bireyin sosyalleşmesinde,

kişiliğinin geliştirilmesinde, bireyde var olan gizli kabiliyetlerin keşfedilmesinde ve açığa çıkarılmasında öğretmenler belirleyici rol oynarlar. Bunun yanında öğretmenler genç kuşaklara önemli ölçüde model olma özelliği taşırlar” (Doğan, 2003,17). Eğitim-öğretim, her şeyden önce, demokratik bir toplumda, toplumsal hayatın idamesi ve geliştirilmesinin temelini oluşturur. Bu idame ve gelişmeyi de sağlayacak, toplumun bireyleridir. O halde onların kendilerini ve toplum şart ve ihtiyaçlarını en iyi anlayacak, görececek ve sorumluluk yüklenecek şekilde yetiştirilmiş olmaları gerekmektedir. Bu işi yürütecek olan meslek de öğretmenlik mesleğidir. Onun için öğretmenlik mesleğinin toplum hayatında çok önemli bir yeri ve fonksiyonu vardır. (Tan, 1990, 205). Tüm bunlar göz önüne alındığında fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı düşünceleri oldukça önem kazanmaktadır. Acat ve arkadaşlarına göre (2003) eğitim ve fen fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik formasyonu ile ilgili olarak yüksek algıya sahip oldukları ortaya çıkarılmıştır. Özben’in (2003) yaptığı çalışmada ise fen edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumları incelenmiş bu iki fakülte öğrencilerinin tutumları arasında fark çıkmamıştır. Öğretmen adaylarının mesleğe karşı tutumları ile ilgili daha önceden yapılmış olan çalışmalar sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenliğin sosyal statüsünün ve saygınlığının artırılması ve mezun olduktan sonra atanma şanslarının artması ile mesleğe karşı ilgilerinin artacağı tespit edilmiştir (Soran, 1996; Acat 2005, Özben 2005).

Bayrak’a göre (2001) iyi bir öğretmen, eğitim ve öğretimde başarıyı hedefleyebilmeli, okul ortamının ve koşulların zorlukları ile baş edebilmeli, iletişim yeteneği gelişmiş olmalı, eğitim sorunlarını fark edebilmeli ve bunları çözebilmeli, mesleğine ve öğrencilerine karşı sorumlu ve tutarlı olmalıdır.

Bu çalışmada, öğretmenlik mesleğini tercih etmiş olan öğrencilerin ders işleyiş, anlatış tarzları ile sınıftaki durumları ve ders ortamları göz önünde bulundurularak nasıl bir öğretmen olacaklarına dair düşüncelerinin ne olduğunu tespit etmek hedeflenmiştir.

Araştırma süresince aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. Birinci sınıf ve dördüncü sınıf fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmen olduklarında uygulayacakları öğretmen-öğrenci ilişkisi ile ilgili düşünceleri nelerdir?
2. Birinci sınıf ve dördüncü sınıf fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmen olduklarında uygulamayı düşündükleri yöntem ve teknikler nelerdir?
3. Birinci sınıf ve dördüncü sınıf fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmen olduklarında uygulamayı tasarladıkları öğrenme ortamı nasıldır?
4. Birinci sınıf ve dördüncü sınıf fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmen olduklarında öğrencilerin sınıf içi durumları ile ilgili düşünceleri nedir?

Öğretmenlik mesleğini gelecekte icra edecek olan öğretmen adaylarının bu mesleğin uygulaması hakkında eğitime başlarken ve eğitimlerini tamamlarken neler düşündüklerini, aldıkları derslerin etkisi bir farklılaşmaya yol açıp açmadığını görebilmek önemlidir. Bir öğretmenin yetiştirilmesi için verilen emeklerin ve zamanın, istenilen niteliklere uygun öğretmen yetiştirmek için yeterli olup olmadığına görülmesi ve eksiklikler varsa tamamlanması bakımından eğitimcilere fikir verecek olması nedeniyle de çalışma önemlidir.

YÖNTEM

Bu çalışma 2005–2006 öğretim yılında gerçekleştirilmiş nitel bir çalışmadır. Araştırma, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği 1 ve 4. sınıf öğrencilerinin hepsine uygulanmış ancak bazı öğrenciler, yazdıkları kompozisyon ya da yaptıkları çizimlerden anlamlı sonuçlar çıkmadığı için elenmiştir.

Örneklem

Araştırmanın evrenini Marmara Üniversitesi öğrencileri, örneklemini ise aynı üniversiteden Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı'na devam eden 104 birinci sınıf ve 99 dördüncü sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 203 öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler, öğrencilerden ders işleyiş, anlatış tarzlarını, sınıftaki durumlarını ve ders ortamlarını göz önünde bulundurarak nasıl bir öğretmen olacaklarına dair düşüncelerini anlattıkları bir kompozisyon yazmaları ve kendilerini bir öğretim ortamı içinde nasıl tasavvur ettikleri ile ilgili bir çizim yapmaları istenerek şeklinde toplanmıştır. Bazı öğrencilerin kompozisyon yazmakta ya da çizim yapmakta zorlanacağı düşünülerek her ikisini de yapmaları istenmiştir. Çünkü anlamayı incelemede kullanılan tekniklere bakıldığında kelimelerin ve diyagramların daha fazla tercih edildiği görülmüştür. Ancak bu tür tekniklere göre daha az sınırlayıcı olan çizim anlama konusunda oldukça etkin bir araçtır. Çizimler ve kompozisyonlar açık uçlu tekniklerdir, böylece beklenmedik (tahmin edilemeyen) anlayışlar ortaya çıkarılabilir. Teknik ne kadar kapalı olursa, cevaplayanlar da o kadar sınırlandırılmış olur. Çizimler, saklanmış, beklenmedik anlayışları ortaya çıkarabilirler. Tutumların ya da duyguların ifade edilmesi, öğretmenin öğrencinin sahip olduğu fikirleri ortaya çıkarmasını sağlar (White and Gunstone, 1992, s.99). Bu çalışmada amaç, öğretmenlik eğitimlerinin ilk dersinde yapılan çizimlerle, öğrencilerin, öğretim hakkındaki bazı inanç ve tutumlarını belirlemekle birlikte, 4 yıl boyunca görüşlerinde oluşan değişim yansımalarını ortaya çıkarmaktır. Ayrıca, birinci sınıf ve dördüncü sınıf seviyesindeki öğrencilerin aldıkları öğretim dersleri ile beraber Fen Bilgisi Öğretmenliği mesleği ve uygulandığı hakkındaki görüşlerinde bir değişiklik olup olmadığını tespit etmektir.

Verilerin Çözümlemesi

Çizimler ve kompozisyon yazımı teknikleri anlama türlerini açığa çıkardığından, analiz için çalışmadan elde edilen verilerden yola çıkılarak kodlama uygulaması yapılmıştır. Bu kodlamalar yardımıyla içerik analizi yapılmıştır. Bu kompozisyon ve resimlerden elde edilen veriler dört ayrı kategoriye ayrılarak incelenmiştir. Bu kategoriler, kompozisyonları değerlendirmek için Öğrenci-Öğretmen İlişkisi, Yöntem ve Teknik Uygulama, Öğrenme Ortamı ve Öğrenci Durumu olarak, resimler için ise yine dört kategoriye ayrılarak Öğrenme Ortamı, Öğretme Yöntemi, Öğretmen durumu ve Öğrenci durumu olarak belirlenmiş, daha sonra alt kategoriler oluşturularak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Çalışmadan elde edilen verileri kodlamak ve içerik analizi yapabilmek için belirlenen kategoriler ve bunların alt kategorileri aşağıda Tablo 2 de görülmektedir.

Tablo 1: Kategoriler ve Alt Kategoriler

Kompozisyon	Resim
A-Öğrenci-Öğretmen İlişkisi	X-Öğrenme Ortamı
<i>A1-Samimi</i>	<i>X1-Laboratuvar</i>
<i>A2-Otoriter</i>	<i>X2-Sınıf</i>
<i>A3-Samimi-Otoriter</i>	<i>X3-Belirtmemiş</i>
B- Yöntem ve Teknik Uygulama	Y- Öğretme Yöntemi
<i>B1-Klasik</i>	<i>Y1-Klasik</i>
<i>B2-Yapısalcı (Deney, Proje, KH, Bulmaca, V Diyagramı, Animasyon, Performans Değ., Gözlem, Doğa gezileri, Belgesel, Örnek olay, Analoji, İşbirlikçi, Beyin fırtınası, Çoklu zeka...)</i>	<i>Y2- Yapısalcı</i>
<i>B3-Klasik-Yapısalcı</i>	Z-Öğretmen durumu
C- Öğrenme Ortamı	<i>Z1-Güler yüzlü</i>
<i>C1-Laboratuvar</i>	<i>Z2-Otoriter</i>
<i>C2-Sınıf</i>	T- Öğrenci durumu
<i>C3- Belirtmemiş</i>	<i>T1-Aktif</i>
D- Öğrenci Durumu	<i>T2-Pasif</i>
<i>D1-Aktif</i>	
<i>D2-Pasif</i>	

Bu çalışmada öğretmen adaylarının kompozisyon ve resim ile ilgili yazdıkları ve çizdiklerinden elde edilen verilerle yapılan kodlama sonucu ulaşılan bulgular tablolar haline getirilerek tablo 2 ve 3’de sunulmuştur.

Tablo 2: Kompozisyon değerlendirmesi

Kategoriler	Alt Kategoriler	Yüzdelik Oranları	
		1. Sınıf	4. Sınıf
Öğrenci-Öğretmen İlişkisi (A)	<i>Samimi</i>	16,3	26,1
	<i>Otoriter</i>	8,4	2,5
	<i>Samimi-Otoriter</i>	22,2	5,9
	<i>Belirmemiş</i>	53,1	65,5
Yöntem ve Teknik Uygulama (B)	<i>Klasik</i>	12,8	2,8
	<i>Yapısalcı</i>	3,4	40,9
	<i>Klasik-Yapısalcı</i>	25,6	-
	<i>Belirtmemiş</i>	58,2	56,3
Öğrenme Ortamı	<i>Laboratuvar</i>	6,9	3,4
	<i>Sınıf</i>	43,8	45,3
	<i>Belirtmemiş</i>	49,3	51,3
Öğrenci Durumu	<i>Aktif</i>	8,4	25,6
	<i>Pasif</i>	1,5	2,5
	<i>Belirmemiş</i>	90,1	71,9

Örneklemleri oluşturan 1 ve 4. sınıf öğrencilerinin yazdıkları kompozisyonlardan elde edilen veriler incelendiğinde öğretmen öğrenci ilişkisi kategorisi açısından 1. sınıf öğrencilerinin %22,2 sinin öğretmen ve öğrencilerle olan ilişkisinin samimi olduğu kadar otoriter de olması gerektiğini belirtmişlerdir. 4. sınıf öğrencileri ise % 26,1 oranında öğretmenin öğrencilerle yakın ilişkiler kurarak samimi olması gerektiğini düşündükleri ortaya çıkarılmıştır.

Kompozisyonlardan elde edilen veriler incelendiğinde Yöntem ve Teknik Uygulama kategorisi açısından 1. sınıf öğrencilerinin henüz öğretim metotları derslerini görmemiş olmalarına rağmen üniversite eğitimi öncesi edindikleri bilgilerin etkisi ile yapısalcı yaklaşıma uyan metotları da kullanmak istedikleri ve %25,6 oranında klasik ve yapısalcı yöntemleri tercih ettikleri görülmüştür. 4. sınıf öğrencilerinin % 40,9 oranında yapısalcı yaklaşımla ilgili metotları benimsedikleri ortaya çıkarılmıştır.

Kompozisyonlardan elde edilen veriler ile Öğrenme Ortamı kategorisi açısından 1. sınıf öğrencileri %43,8 oranında sınıfta ders yapacaklarını belirtmişlerdir. 4. sınıf öğrencilerinin ise % 45,3 olarak sınıfı öğrenme ortamı olarak düşündükleri ortaya çıkarılmıştır. 4. sınıf öğrencileri özellikle görev yapacakları okullarda laboratuvar imkânlarının kısıtlı olacağını düşündüklerini bu nedenle de sınıflarda ders yapmak zorunda kalacaklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin yazdıkları kompozisyonlarda Öğrenci Durumu kategorisi bakımından 1. sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğu öğrenci durumu hakkında yorum yapmamış olmakla beraber bu duruma ait fikirlerini yazan öğrencilerden %8,4 ü öğrencinin aktif durumda olması gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. 4. sınıf öğrencilerinin öğrenci durumuna

ait fikirlerini yazan öğrencilerden %25,6 sı öğrencinin aktif durumda olması gerektiğini düşündükleri ortaya çıkarılmıştır.

Tablo –3: Resim değerlendirmesi

Kategoriler	Alt Kategoriler	Yüzdeler Oranları	
		1. Sınıf	4. Sınıf
<i>Öğrenme Ortamı (X)</i>	<i>Laboratuvar</i>	13,8	7,6
	<i>Sınıf</i>	24,8	22,8
	<i>Belirmemiş</i>	61,4	69,6
<i>Öğretme Yöntemi (Y)</i>	<i>Klasik</i>	27,6	12,4
	<i>Yapısalcı</i>	9	11,7
	<i>Belirmemiş</i>	63,4	75,9
<i>Öğretmen Durumu (Z)</i>	<i>Güler yüzlü</i>	17,2	1,4
	<i>Otoriter</i>	6,9	1,4
	<i>Belirmemiş</i>	75,9	97,2
<i>Öğrenci Durumu (T)</i>	<i>Aktif</i>	7,6	13,8
	<i>Pasif</i>	25,5	6,2
	<i>Belirmemiş</i>	66,9	80

Örnekleme oluşturan 1 ve 4. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimlerden elde edilen veriler incelendiğinde Öğrenme Ortamı kategorisi açısından 1. sınıf öğrencilerinin %24,8'inin öğrenme ortamı olarak sınıfı düşündükleri ortaya çıkarılmıştır. 4. sınıf öğrencileri ise %22,8 oranında öğretme ortamı olarak sınıfı gördükleri ortaya çıkarılmıştır.

Resimlerden elde edilen veriler incelendiğinde Öğretme Yöntemi kategorisi açısından 1. sınıf öğrencilerinin %27,6 oranında klasik yöntemleri tercih ettikleri görülmüştür. 4. sınıf öğrencilerinin kompozisyondan elde edilen verilerin aksine %12,4 oranında klasik metotları benimsedikleri ortaya çıkarılmıştır. Bunun nedenin öğrencilerin yapısalcı yaklaşımı resim olarak ifade etmekte zorlandıkları düşünülmüştür.

Öğretmen Durumu kategorisi açısından öğrencilerin yaptıkları resimlerden elde edilen veriler incelendiğinde 1. sınıf öğrencileri %17,2 oranında öğretmeni güler yüzlü olarak çizmiş oldukları görülmüştür. 4. sınıf öğrencilerinin ise büyük çoğunluğunun resimlerinde öğretmenin yüz ifadesi veya öğrencilerle olan ilişkisi bakımından belirgin bir çizim yapmadıkları, bunu belirten öğrencilerin resimlerinden elde edilen sonuçlara bakıldığında ise öğretmenin hem güler yüzlü hem de otoriter olduğu ile ilgili %1,4 eşit oran bulunmuştur.

Öğrenci Durumu kategorisi bakımından öğrencilerin yaptıkları resimler incelendiğinde 1. sınıf öğrencilerinin %25,5'inin öğrenciyi pasif durumda düşündükleri ortaya çıkarılmıştır. 4. sınıf öğrencilerinin öğrenci durumuna ait fikirlerine bakıldığında %13,8'i öğrencinin aktif durumda olması gerektiğini düşündükleri ortaya çıkarılmıştır.

Aşağıdaki tablo-4 de resimler ve kompozisyonlardan elde edilen sonuçların karşılaştırılması verilmiştir.

Tablo-4 Resimler ve kompozisyonlardan elde edilen sonuçların karşılaştırılması

Kategoriler	Alt Kategoriler	Yüzdeler Oranları			
		1. Sınıf		4. Sınıf	
		Kompozisyon	Resim	Kompozisyon	Resim
Öğrenci-Öğretmen İlişkisi	Samimi (Güler yüzlü)	16,3	17,2	26,1	1,4
	Otoriter	8,4	6,9	2,5	1,4
Yöntem ve Teknik Uygulama	Klasik	12,8	27,6	2,8	12,4
	Yapısalcı	3,4	9	40,9	11,7
Öğrenme Ortamı	Laboratuvar	6,9	13,8	3,4	7,6
	Sınıf	43,8	24,8	45,3	22,8
Öğrenci Durumu	Aktif	8,4	7,6	25,6	13,8
	Pasif	1,5	25,5	2,5	6,2

Yukarıdaki tablo incelendiğinde resim ve kompozisyonlardan elde edilen veriler sonucunda 1. sınıflarda sadece öğrenci durumu ile ilgili kategoride farklı sonuçlar elde edilmiştir, bunun sonucunda öğrencilerin resimlerinde öğrenciyi aktif durumda göstermeyi başaramadıkları veya geleneksel eğitimin sonucu olarak öğrencilerin sınıfta oturur vaziyette bulunması gerektiğini düşünüyor olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğrencilerin yapmış oldukları resimlerden bir tanesi eklerde resim1’de verilmiştir.

4. sınıf öğrencileri içinde yalnızca yöntem ve teknik uygulama ile ilgili kategori için elde edilen verilerin resim ve kompozisyon için farklı olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin yapısalcı yaklaşım ile ilgili yöntemleri resmetmekte zorlandıkları ancak kompozisyonda daha iyi ifade edebildikleri görülmüştür.

TARTIŞMA

Araştırmada elde edilen bulgular yorumlandığında aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

1. Araştırmaya katılan birinci sınıf öğrencilerinin çoğunluğu yazdıkları kompozisyonda öğrenci-öğretmen ilişkisi bakımından öğretmenlerin öğrencilerine karşı samimi ve aynı derecede otoriter olmaları gerektiğini düşünmektedirler. Bunun yanı sıra dördüncü sınıf öğrencilerinin çoğunluğu bu ilişkinin daha samimi olması gerektiğini düşünmektedir.
2. Araştırmaya katılan birinci sınıf öğrencilerinin çoğunluğu yazdıkları kompozisyonda yöntem, teknik ve uygulama bakımından klasik ve yapısalcı yöntemlerin beraber uygulanması gerektiğini düşünmektedir. Dördüncü sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğu yapısalcı yöntemi tercih edeceklerini belirtmişlerdir.
3. Araştırmaya katılan birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çoğunluğu yazdıkları

kompozisyonda öğrenme ortamı bakımından laboratuardan ziyade sınıf ortamında ders yapacaklarını düşünmektedirler.

4. Araştırmaya katılan birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çoğunluğu öğrencinin durumu ile ilgili yorum getirememekle birlikte, öğrencinin aktif olması gerektiği görüşündedir.

5. Araştırmaya katılan birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun yaptıkları çizimlerde öğrenme ortamı olarak sınıf ortamını düşündükleri görülmektedir.

6. Araştırmaya katılan birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun yaptıkları resimlerde öğretmenin güler yüzlü olması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Dördüncü sınıf öğretmen adaylarının çizdikleri resimlerde öğretmen durumu ile ilgili yeterli bilgi edinilememiştir.

7. Araştırmaya katılan birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun yaptıkları resimler incelendiğinde öğrenciler pasif durumdadır. Benzer şekilde, orta öğretim birinci sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik eğitimlerinin ilk ders gününde, bir öğretmenin bir sınıftaki öğretiminin resmini çizmelerinin istendiği bir çalışmada öğrencilerin çizimlerinde öğrencileri pasif olarak sıralar halinde sıralanmış olarak çizdikleri belirlenmiştir (Travers and Rabinowitz 1953, alıntı, White and Gunstone, 1992, s.98). Bu çalışmada birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin karşılaştırıldığında birinci sınıf öğrencilerine göre dördüncü sınıf öğrencilerinin daha çoğunun öğrencileri aktif olarak düşündükleri (Ek. Resim.2) tespit edilmiştir.

8. Çalışmanın kompozisyon (203 öğrenci) bölümünden elde edilen verilere göre dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre öğretmen-öğrenci ilişkisi bakımından daha samimi bir ortam oluşturacakları, derslerde uygulayacakları yöntem ve teknik açısından yapısalcı yaklaşımın yöntemlerini uygulamayı düşündükleri bulunmuştur. Öğrenme ortamı bakımından ise her iki sınıf öğrencilerinin de öğrenme ortamı olarak sınıfı düşündükleri bulunmuştur.

9. Öğrencilerin çizdikleri resimlerden (145 öğrenci) elde edilen verilere göre birinci sınıf öğrencilerinin dördüncü sınıf öğrencilerine göre derslerde uygulayacakları yöntem ve teknik açısından daha çok geleneksel yöntemleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Öğrenme ortamı bakımından ise her iki sınıf öğrencilerinin de dersi sınıf içerisinde uygulamayı düşündükleri bulunmuştur. Orta öğretim öğretmen adayları ile öğretmenlik eğitimlerinin birinci yılının başlangıcında ve sonunda yapılan bir çizim çalışmasında, öğretmenlik eğitimlerinin başlangıcında olan öğrencilerin çizimlerinde basmakalıp, modası geçmiş öğretmen rolü çizerken, birinci yılın sonunda öğretmenin öğrencilerine yardımcı bir rol aldığı, sınıfın küçük gruplar halinde çalıştığı ve sınıfta uygun düzenlemelerin mümkün olduğu çizimler yapmışlardır. Bu çizimler ile öğretmen adaylarının, aldıkları öğretmenlik eğitimi ile öğretmenin çalışması konusundaki anlayışlarının değiştiği belirlenmiştir (Travers and Rabinowitz 1953, alıntı, White and Gunstone, 1992, s.100)

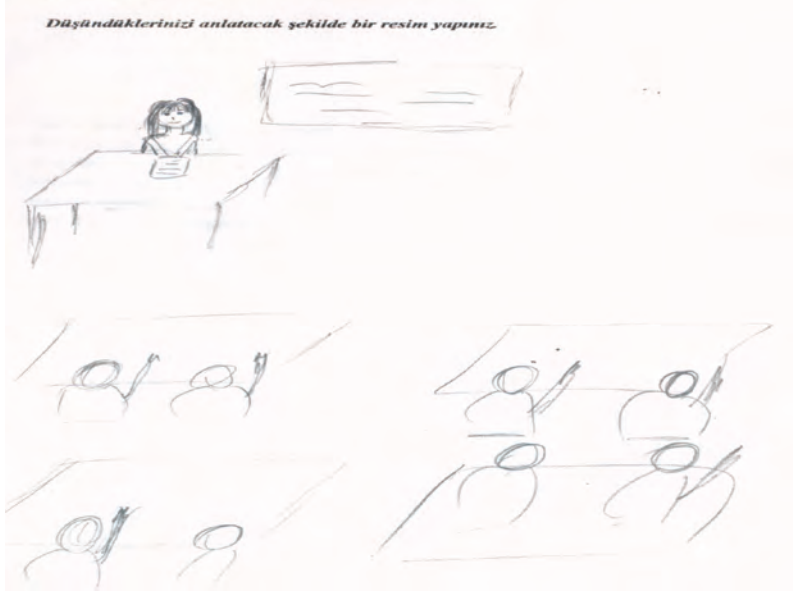
Araştırma sonuçları göz önünde bulundurulduğunda fen bilgisi öğretmenliği 4.sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğu 1.sınıf öğrencilerinin aksine öğretmenin öğrencilerle ilişkilerinde samimi olması, derslere öğrencilerin aktif katılımı gerektiğini ve sınıf ortamında ders yapacaklarını düşündükleri ayrıca yapısalcı yaklaşım metotlarını uygulamak istediklerini ifade ettikleri ortaya çıkarılmıştır. 4. sınıf öğrencilerinin tamamı göz önünde bulundurulduğunda bu öğretmenlik mesleği ile ilgili görüşlerinde değişim yansımalarının çok yeterli olmadığı söylenebilir. Bu nedenle bu çalışmadan da hareketle aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- √ Fen bilgisi Öğretmen adaylarına verilen sınıf yönetimi, özel öğretim yöntemleri gibi eğitim dersleri daha etkin olmalıdır.
- √ Staj dönemlerinde öğrenciler yapısalcı yönetime uygun metotları uygulamaları konusunda teşvik edilmeli ve öğretim elemanları tarafından izlenmelidir.
- √ Fen bilgisi dersinin uygulamalı bir ders olmasından dolayı her koşulda laboratuvar çalışmalarının önemli olduğu öğrencilere mezun olana kadar kavrıtılmalıdır.
- √ Fen bilgisi öğretmenin sahip olması gereken yeterlilikler ve fen bilgisi öğretmenin vizyonu öğrencilere kavrıtılmalıdır.
- √ Öğretmen adayları son yarıyıldaki öğretmenlik uygulaması için kurumlara gitmektedir. Bu uygulamalarda adayların öğretmenlik niteliklerini en az seviyede bile olsa kazanması mümkün görünmektedir. Uygulama için seçilen kurumların niteliklerine ve adayların uygulamaya devamına dikkat edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Acat, M.B., Balbağ, M.Z., Demir, B., Görgülü, A. (2005). "Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi Ve Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğrencilerin Meslek Algıları" *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 27-35.
- Atasoy, B., (2004). *Fen Öğrenimi ve Öğretimi*. Ankara: Asil Yayın ve Dağıtım.
- Bayrak, C., (2001). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: PegamA Yayınları.
- Doğan, C.M., (2003). *Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğinin Sorunları*. İstanbul: Burak Yayınları.
- Oktay, A. (1998). "Türkiye de Öğretmen Eğitimi". *Milli Eğitim*, 137, 27.
- Özben, Ş. (2005). Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Buca Eğitim Fak. Dergisi*, 17, 37- 43.
- Saracaloğlu, A.S. (1991). "Bir Öğretmen Yetiştirme Model Önerisi". Eğitimde Arayışlar 1. Sempozyumu Eğitimde Nitelik Geliştirme, İstanbul.
- Soran, H., Demirci, C., Atav E. (1997). "Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi". II. Ulusal Eğitim Sempozyumunda sunulmuş bildiri, İstanbul.
- Tan, H. (1990). "Öğretmen Yetiştirme ve İstihdam". *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 205.
- Türkmen, Ş. (2003). *Uygulamada Öğretmen*. Ankara: Alp Yayınevi.
- White, R., Gunstone, R. (1992). *Probing Understanding*. London: The Falmer Press

Ekler: Örnek Resimler

Resim1:1. Sınıf Fen Bilgisi öğretmen adaylarının resimlerine örnek

Resim2: 4. Sınıf Fen Bilgisi öğretmen adaylarını